

БЮЛЕТИН

Културно-информационен център на българското малцинство
“Цариброд” – клон Босилеград

Година 1. Брой 8. Октомври 1998 година Безплатен екземпляр

БЮЛЕТИН

Основател и издател: Гражданско сдружение Културно информационен център на българското малцинство “ЦАРИБРОД” Димитровград, Площад на освобождението № 8.

Редакция: Иван Николов, Радко Стоянчов и Александър Димитров.

Адрес: Ул. Маршал Тито № 15, 17540 Босилеград, тел./факс: 017/78 – 254.

Главен и отговорен редактор: Иван Николов.

Политически вехтории на СПС

Всеко чудо за три дни. Лека-полека и в Босилеград се откри клон на Културно-информационния център “Цариброд”. Мина и тържественото откриване. Изредиха се приветствия, пожелания, поднесоха се подаръци, хората се чудиха и пречудиха. И никому нищо не се случи. Босилеградчани взеха да си отдъхват – тюх, да му се не види, а бе то не било нищо опасно! Книги, вестници, списания, телевизия, музика, по някоя културна проява – те това е! Кой иска да дойде – добре дошъл, кой не иска – много му здраве.

Дори и обикновения човечец разбра, че в това няма нищо лошо. Въпреки че управниците ни по радиото, телевизията и по вестниците ни убеждават, че да се четат български книги и вестници, да се гледа българска телевизия и да се слуша българско радио, било страшна и опасна работа! В нормалния свят някой би им се смял на акъла, но те са си свикнали – отдавна са станали за смешки. Общо взето, откриването на клонът на КИЦ “Цариброд” в Босилеград мина с по-малко врява, за разлика от пролетта когато се откриваше в Димитровград. Само левоумните (и десноджобни) “авангардни” политически сили в Босилеград пак се разкукудякаха, че КИЦ “Цариброд” не щял да тачи националната идентичност и култура на българското малцинство, но щял да действа от позициите на великобългарската (?) политика и някакви “териториални претенции” спрямо Сърбия. Тоя урок, дето още на младини прилежно го научиха в тогавашните партийни школи в Лесковац и Кумровец, още не можаха да го забравят. И как ще го забравят, когато благодарение на тая приказка си направиха кариери и къщи, накупили си апартаменти, (за по десетина дойч-марки), мебели, автомобили, спечелили пари и обществени постове – забравя ли се такова златно време! Кой няма да мечтае за такова общество, в което от лъжица по-тежко не се повдигаше, а се живееше, ех, как само се живееше!

Носталгиите по тоя живот, все още си шепнат на ум вълшебните заклинания в които по един и същ начин се повтарят “великобългарски национализъм”, “териториални претенции”, “Ватикан и папата”, (който все още не е дошъл в Босилеград), “шоколади от резервите на НАТО”, все още с надеждата да припечелят някоя точица за следващите избори или поне да обърнат вниманието върху себе си, да не би да ги привържат за някои така по-натъпкани държавни ясли, където може добре да се папка

а нищичко да не се работи. За тази цел те са готови да се бият в гърдите, да се отказват от род и език, да се правят на сърби, на комунисти, на маймуни... Като че ли на истинските сърби са им притрябвали такива шушумици, дето са се отказали от своя род, а се правят на по-големи сърби от сърбите. И те почнаха да загриват най-после, че именно такива просръбски креатури докараха Сърбия до просешка тояга.

Иначе ново-старо е, че местните ни клеветчици пак са плъзнали по Белград да клепат хората от КИЦ “Цариброд” че не се занимавали с култура, както според тях си е редно, а с политика. Демек, каква е тая работа, моля ви се? Къде го има това културни хора да седнат да се занимават с политика? То че е така, така е, (у нас), и затова сме на такова дередже.

Според техните разбирания, културата си е култура, а политиката си е бамбашка работа. И че културните дейци трябва да си стоят по-настрана от политиките, защото тя, културата, не е лъжица за политици. Едно време се знаеше задачата на културните дейци. Ако е да речем, поет, тогава той трябваше да пише стихотворения и поеми по повод 25 май или 29 ноември. Ако е художник, тогава пък трябваше да рисува изтъпанчени труженици с горилообразни пръсти хванали сърпа и чука и устремени към невидимите хоризонти на комунизма. Така беше някога. А не като днес, когато разни декадентни писарушки осмиват почтените партийни секретари а художниците изобразяват вилите и лимузините спечелени с почтен комунистически труд на село или например в “Слога” или “Чорапарата”.

Само че изглежда и там горе в Белград им е писнало да слушат едни и същи доноси на тукашните клепаджии, та са им посръмжали да подпишат някакъв договор за регионално сътрудничество с Кюстендил. Демек, царят е подвикнал на пъдарите – стига се клеветили един друг, я се хващайте за работа! И те, горките, какво да правят, сядат и пишат. Нищо че довчера плюеа и дамгосваха всички които се застъпваха за икономическо и друго сътрудничество с България. Тогава беше такова времето. А и тая пущина властта, не се изпуска лесно.

Впрочем, времето прави своето. Онова, което довчера беше немислимо, днес-утре вече може да стане реалност. Питам се, как ли се чувстват хората които до преди година-две отнемаха български книги и вестници на границата, когато днес гледат в Босилеград цял български културен център? Кому бяха нужни всички ония унижения когато ни пребръкваха джобове за всяко късче хартия изписано на български език?

Може би много скоро ще дойде времето когато и същите ония които днес хвърлят багажа на куфарните търговци от Кюстендил, ще отиват на покупки в Кюстендил и ще срещат и гледат в очите същите ония хора които днес тормозят и унижават? Малко повече човещина няма да ни е излишна.

Сърби подкрепиха КИЦ “Цариброд”

Идеята беше на 2 октомври т.г. на тържественото откриване на КИЦ “Цариброд” в Босилеград, да се съберат колкото се може повече видни представители на двете държави и на българското малцинство, за да може, ако не друго, поне в непосредствен контакт да си поговорят на място и евентуално да направят първа стъпка в преодоляването на подозрението и недоверието което беше създадено с повечегодишната медийна кампания срещу една част от българското малцинство в Югославия.

За съжаление и тоя път се показва, че повечето представители на официалната политика, култура и медиите, все още робуват на предразсъдците си които сами си създадоха. Имахме чувството като че ли някои от тях и лично са обидени от това че ги каним на една неповторима културна проява където да покажат поне едно елементарно възпитание. Защото, при положение когато тука присъстваше заместник министърът на външните работи на България, а Босилеград тая вечер беше във фокуса на много средства за масово информиране, отсъствието на официален представител на общината в нормалния свят би било скандално. Би могло да се изтълкува като акт на вражда към съседна страна, или в най-добрия случай, като липса на елементарна култура.

Разбира се, никой от нас не е очаквал, че местните власти в Босилеград биха могли да постъпят другояче, ако се знае, че само до преди няколко месеца изпращаха доноснически писма с които искаха от Министерството на правосъдието да ни отнеме регистрацията и то с аргументи и доводи от коминтерновското време. Смешно е да се мисли че те биха могли да си променят мнението. И

никой не иска нищо подобно от тях. Но ако претендираме да сме демократично и толерантно общество, тогава разликите в мненията по съвсем конкретни обществени поводи, не бива да служат за конфронтация на политическа основа.

Дейността на КИЦ “Цариброд” е напълно законна, докато пак по законен път не се докаже обратното. Дотогава личните си мнения и оценки те могат да запазят за себе си. Идеологическо-демагогските етикети които днес се лепят за сметка на програмата и дейността на КИЦ “Цариброд” са признак на интелектуално безсилие да се осъзнаят новите обществени процеси. Опитите с политически натиск и други подмолни действия да се ограничи и канализира дейността на КИЦ е отстъпка от словото и духа на основните държавни документи и игнориране на законите с които е регулирано правото за създаване на граждански сдружения от типа на КИЦ "Цариброд".

Всеки който се опита да компрометира или по друг начин да навреди на КИЦ-а, поема върху себе си отговорността да се постави срещу основните принципи на гражданското общество. И все пак, на откриването на КИЦ “Цариброд” в Босилеград имаше и сърби които не мислят че всеки който иска да запази националното си и човешко достойнство е неприятел на Сърбия. Напротив.

Един такъв сърбин, член на Изпълнителния отбор на Скубщината на град Ниш, д-р Милан Вишњић, дойде да приветства откриването на КИЦ “Цариброд” от името на градоначалника на Ниш. С това той отбрани честта на всички демократични сили на Сърбия, но и на целия сръбски народ. И доказва, че винаги може да се говори, без оглед на различията, и винаги може да се стигне до резултати, ако се уважават някои елементарни ценности.

И все пак, неминуемо се поставя въпроса: кому е нужна тая безсмислена война която се води против едно гражданско сдружение, което си постави за цел да тачи и развива националната идентичност на българското малцинство и ценностите на гражданското общество? Може би някому тази кампания е нужна за да прикрива собствените си неуспеси в управлението, но от това ние сигурно нищо няма да спечелим.

“Когато разумът спи, се събуждат призраците”

Според съвременните философски виждания, разликата между интелгентните и интелектуалците се състои в това че интелгентът използва своя разум, а интелектуалецът – чуждия. Полския философ Якуб Карпински това го сравнява с теченията в изобразителното изкуство. Импресионистите рисуват това което виждат, а социалистическите реалисти това което чуват.

По повод книгата на Чеслав Милош “Поробеният разум” се водеше спор дали е поробен разумът или по-скоро характерът, темпераментът на хората. Забележката може да се отнесе и за нашите балкански условия. Проблемът не е толкова да се изнамерят рационални решения за проблемите, стига да има кой да мисли. Много по-трудно е да се преодолеят нашите балкански нрави, които са формирани не под влиянието на разума а под влиянието на насилието, робството и примитивизма.

Става дума не за поробения разум, а за поробения манталитет. Манталитета на поробения интелектуалец е най-опасният за обществото защото той се копира от други. За интелектуалците от Източна Европа беше характерно това, че всички бяха проповедници на идеологията, за тях беше по-съществено да вярват, а не да мислят. Маркс казваше, че религията е опиум за народа. Раймонд Арон написа че марксизмът е опиум за интелектуалците. И други съвременни философи оприличават марксизма като религия. В него не вярваха работниците и селяните, вярваха интелектуалците, чиято нужда от вяра, се оказа по-силна от умението и способността да мислят. А когато едно общество престане да мисли, то престава и да се движи.

Трябваше да минат десетилетия за да се открие простата истина, че марксизмът е по-скоро вяра, а не наука както твърдеха неговите привърженици. Както и великите религии и той претендираше да бъде универсален, имаше своите свети писания и своя църква с йерархия на компетенциите по въпроса за вярата в неговите догми. Доктрината говореше за борба между силите на прогреса и силите на реакцията, спасението трябваше да настъпи чрез революция, ликвидирани на частната собственост, експлоатацията на класите и строителство на нов обществен строй.

И всичко това интелектуалците го проповядваха колективно. Избираха си лагера на победителите и го възхваляваха с поеми, паметници и тържествени послания.

(извадки)